

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4244293

Onderwerp: Verzoek IBN eigen islamitische begraafplaats

Kernboodschap

Islamitische Begraafplaatsen Nederland (IBN) heeft op 4 januari 2021 namens de samenwerkende Arnhemse moskeeën een formeel verzoek ingediend voor een eigen islamitische begraafplaats op daarvoor aangewezen gronden. Nadat bleek dat de hiervoor gewenste hoeveelheid grond niet beschikbaar was, is IBN met een derde partij, Maqbara, een samenwerking aangegaan voor een nieuwe Islamitische begraafplaats. Hiervoor heeft de raad een nieuw bestemmingsplan vastgesteld en heeft het college toestemming gegeven om de begraafplaats in gebruik te nemen. Na de beëindiging van de samenwerking tussen IBN en Maqbara, heeft IBN op 27 maart 2023 zijn formele verzoek herhaald. Het college stelt voor dit verzoek af te wijzen, omdat door middel van de vaststelling van het bestemmingsplan [Natuurbegraafplaats Waterberg](#) voorzien is in de behoefte voor het begraven van islamitische overledenen.

Voorstel

1. Het verzoek van IBN om op basis van artikel 38 van de Wet op de Lijkbezorging (Wlb) er voor zorg te dragen dat het kerkgenootschap (moskeegenootschap) een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is, op redelijke voorwaarden in eigendom kan verwerven, af te wijzen.

Inleiding

Aanleiding

De Wet op de lijkbezorging (Wlb) is bij het nemen van dit besluit kaderstellend. De Wlb geeft elk kerkgenootschap het recht om bij de gemeente aanspraak te maken op een stuk grond om daar zelf een kerkelijke begraafplaats te realiseren (bijzondere begraafplaats) en in stand te houden. Dit is een wettelijk recht. De minimale omvang van dat stuk grond is vervolgens afgestemd op de 'lokale sterkte' van het kerkgenootschap. Zie [Artikel 38 Wet op de lijkbezorging](#). Conform [Artikel 40 Wet op de lijkbezorging](#) is de gemeenteraad het bevoegd orgaan om gronden aan te wijzen voor een bijzondere begraafplaats.

De oorspronkelijke wens voor een eigen begraafplaats is aangekaart door Islamitisch Cultureel Centrum Nour Al Houda (namens een aantal Arnhemse moskeeën). Volgens de Wlb kan het recht op een eigen begraafplaats alleen verkregen worden door een kerkgenootschap. Dit heeft geresulteerd in een samenwerking met meerdere moskeeën in de regio Gelderland en heeft op 23 december 2020

geleid tot registratie als 'kerkgenootschap' Stichting IBN bij de Kamer van Koophandel. De registratie als kerkgenootschap houdt in dat het kerkgenootschap een gestructureerde en zelfstandige organisatie is met eigen aangeslotenen (of leden) met als doel gemeenschappelijke godsverering (met diensten in een gebedshuis) uit te oefenen of te vieren op grondslag van gemeenschappelijke religieuze beleving of opvattingen. In deze hoedanigheid beschouwt de gemeente Arnhem IBN als kerkgenootschap.

Voorgeschiedenis

Op 8 juli 2020 is een [motie](#) aangenomen door uw raad waarin u het college verzoekt in gesprek te gaan met de directie van Moscowa/de Facultatieve om begraven voor onbepaalde tijd in Arnhem te realiseren en vertegenwoordigers van de islamitische gemeenschap in Arnhem te betrekken bij de gesprekken.

In de [raadsbrief van 20 juli 2021](#) wordt beschreven welke stappen er samen met IBN zijn ondernomen om aan deze wens tegemoet te komen en is geconcludeerd dat de gewenste 5 hectare (ha) grond, om een haalbare exploitatie op te zetten op de voor begraven aangewezen gronden, niet beschikbaar is.

In het najaar van 2021 is de gemeente door andere initiatiefnemers (van het huidige Maqbara) benaderd om op een perceel van 7 ha in het buitengebied een islamitische begraafplaats te realiseren. Contact tussen IBN en Maqbara over de realisatie van een islamitische begraafplaats heeft geleid tot een samenwerking tussen beide partijen. Door deze partijen is gezamenlijk een plan gemaakt voor de nieuwe Islamitische begraafplaats. Hierover is de raad middels een [raadsbrief op 21 december 2021](#) geïnformeerd. Omdat een begraafplaats op deze gronden volgens het toenmalige bestemmingsplan niet was toegestaan, is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Dit bestemmingsplan is door uw raad op [19 oktober 2022](#) vastgesteld. Op [10 januari 2023](#) is door het college toestemming verleend om Maqbara als begraafplaats in gebruik te nemen.

Na vaststelling van het bestemmingsplan ontvingen wij in december 2022 een brief van IBN waarin stond dat de samenwerking tussen IBN en Maqbara is opgezegd. Na bestuurlijke gesprekken met de betrokken partijen is in februari 2023 een brief uitgegaan aan IBN en de besturen van de Arnhemse moskeeën waarin het college aangeeft het jammer te vinden dat de samenwerking is beëindigd. Tussentijdse gesprekken met de partijen hebben niets opgeleverd. Vanwege de beëindiging van de samenwerking heeft IBN in maart 2023 opnieuw een brief gestuurd waarin ze aangeven dat het eerdere verzoek dat IBN namens de Arnhemse moskeeën op grond van de Wlb heeft ingediend voor een eigen begraafplaats, nog steeds van kracht is. In oktober 2023 heeft hierover nogmaals een gesprek plaatsgevonden tussen gemeente, de Facultatieve/Moscowa en IBN en in april 2024 tussen de gemeente en de Facultatieve/Moscowa. In juli 2024 is vervolgens een brief namens het college aan IBN verstuurd om het standpunt van het college ten aanzien van het verzoek toe te lichten. Met de vaststelling van het bestemmingsplan "natuurbegraafplaats Waterberg" is ruimschoots gehoor gegeven aan het verzoek en daarbij ook aan de oorspronkelijke motie om islamitisch begraven met grafrechten voor onbepaalde tijd in Arnhem mogelijk te maken. In oktober 2024 is er naar aanleiding van deze brief nog een gesprek geweest tussen de wethouder en een afvaardiging van IBN.

De raad zal als bevoegd gezag een besluit moeten nemen op dit formele verzoek van IBN; dit besluit ligt nu voor.

Beoogd effect

Het verzoek van IBN om een redelijk deel van de grond, die in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is, in eigendom te verwerven, af te wijzen.

Argumenten

- 1.1 *Maqbara voorziet in capaciteit en inrichting in een behoefte van een grote groep islamitische bewoners van Arnhem om in Arnhem begraven te worden volgens de islamitische richtlijnen.*

De initiatiefnemers van de gerealiseerde begraafplaats Maqbara (waaronder dus IBN) hebben met de realisatie van Maqbara met 7 ha aan extra ruimte voor begraven volledig voorzien in de behoefte van hun achterban. Met de instandhouding van het verzoek van IBN wordt de suggestie gewekt dat er nog meer behoefte is aan extra oppervlakte specifiek voor de geloofsgemeenschap van IBN. Volgens artikel 38 van de Wlb heeft een kerkgenootschap het recht op één of meer kerkelijke begraafplaatsen 'tot een zodanige uitgestrektheid, als overeenkomt met een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is'. Het redelijk deel wordt bepaald door 'de plaatselijke sterkte' van het kerkgenootschap. Aantallen zijn lastig in kaart te brengen, omdat er geen leden geregistreerd worden. Het totale aantal moslims dat in Arnhem woont betreft een raming en komt uit op ongeveer 13.000, ongeveer 7,7% van de Arnhemse bevolking. Het is aannemelijk dat het percentage iets hoger ligt, rond de 10%, mede door de aanwezigheid van vluchtelingen. Deze raming zegt echter niets over het ledental van het kerkgenootschap. Het aantal hectare dat beschikbaar is op de gemeentelijke begraafplaats Moscowa voor begraven (zonder gebouwen, parkeerterreinen groenstroken) betreft eveneens een raming en komt uit op 7,5 hectare. Voor moslims in Arnhem (10%) zou dit betekenen dat het redelijke deel op de gemeentelijke begraafplaats Moscowa uitkomt op 0,75 hectare. In dit redelijke deel wordt inmiddels voorzien op de toegevoegde 7 hectare aan begraafruimte op Maqbara door het door de raad vastgestelde bestemmingsplan van 19 oktober 2022. Daarnaast biedt Moscowa op het algemene deel van de begraafplaats ruimte om begraven te worden voor islamitische inwoners; hiervan wordt ook gebruik gemaakt. Daarmee is voldoende 'aanbod' voor de Arnhemse inwoners om in de eigen gemeente islamitisch te worden begraven.

- 1.2 *Met de realisatie van Maqbara is al voorzien in een toekenning van 'een redelijk deel' aan IBN.*

De initiatiefnemers van IBN en de initiatiefnemers van Maqbara zijn samen opgetrokken in het proces een islamitische begraafplaats te realiseren. Dit heeft geresulteerd in een bestemmingsplanwijziging die aan de raad is voorgelegd en op 19 oktober 2022 is vastgesteld. Hierdoor is het mogelijk gemaakt om een islamitische begraafplaats te realiseren. Op 17 december 2022 is het College per brief geïnformeerd door IBN over de beëindiging van de samenwerking. Door het aangaan van de samenwerking heeft IBN al

RAADSVOORSTEL

eerder gebruik gemaakt van haar recht op grond van artikel 38 op de Wlb. Met de realisatie van een islamitische begraafplaats van 7 ha en 16.000 begraafplekken heeft IBN samen met de initiatiefnemers van Maqbara al een dusdanig deel van de in de gemeente bestemde begraafplaatsen gekregen als in relatie tot hun plaatselijke sterkte redelijk is.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Tegen besluiten genomen op grond van paragraaf 3 (onder andere artikel 38) van de Wlb kan IBN op grond van artikel 42 lid 1 Wlb in beroep gaan bij gedeputeerde staten (administratief beroep).

Bij een mogelijk (administratief) beroep van IBN bij het College van Gedeputeerde staten van de provincie Gelderland zal het besluit vol worden getoetst op zowel rechtmatigheid als doelmatigheid. Als een administratief beroep ontvankelijk en gegrond is, dan vernietigt gedeputeerde staten het primaire besluit en neemt het voor zover nodig in de plaats daarvan een nieuw besluit. Daarbij hebben zij in beginsel dezelfde mate van beleidsruimte die op grond van de wettelijke bevoegdheid aan de raad toekomt.

Participatie

Er zijn gedurende dit traject meerdere gesprekken geweest met:

- vertegenwoordigers van de Arnhemse moslimgemeenschap, later deels verenigd in het moskeegenootschap Islamitisch Begraven Nederland die na hun oprichting (eind 2020) een formeel verzoek op grond van de Wet op de lijkbezorging hebben gedaan om op basis van die wet er voor zorg te dragen dat het kerkgenootschap een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is, op redelijke voorwaarden in eigendom kan verwerven;
- de directie van Moskowa/de Facultatieve. Hiermee heeft de gemeente een exploitatieovereenkomst;
- de initiatiefnemers van het ruimtelijk initiatief voor oprichting van een islamitische natuurbegraafplaats (Maqbara).

Financiën

Met het afwijzen van het verzoek zijn geen financiële consequenties te verwachten. Mocht er een administratief beroep volgen en Gedeputeerde Staten besluit het verzoek te honoreren zal de huidige exploitatieovereenkomst opgebroken moeten worden; dit heeft mogelijk financiële gevolgen.

Uitvoering

Als de raad het voorstel aanneemt zal de verzoeker op de hoogte worden gesteld door middel van een afschrift van bijgevoegd besluit. De verzoeker kan hiertegen administratief beroep aantekenen.

Communicatie

De verzoeker zal op de hoogte worden gesteld door middel van een afschrift van het bijgevoegd besluit.

RAADSVOORSTEL

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Formeel verzoek IBN 4 januari 2021
- Formeel verzoek aanvullend 27 maart 2023

RAADSVOORSTEL

Besluit van
Zaaknummer 4244293

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 maart 2025;

gelet op artikel 38 van de Wet op de lijkbezorging;

besluit:

1. Het verzoek van IBN om op basis van artikel 38 van de Wet op de Lijkbezorging (Wlb) er voor zorg te dragen dat het kerkgenootschap (moskeegenootschap) een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is, op redelijke voorwaarden in eigendom kan verwerven, af te wijzen.

De griffier,

De voorzitter,